

Vlaanderen
is landbouw & zeevisserij

**IPM RICHTLIJNEN
CHECKLIST 2024**

AGENTSCHAP
**LANDBOUW
& ZEEVISSERIJ**

www.vlaanderen.be/landbouw

IPM RICHTLIJNEN

CHECKLIST 2024

1.03.2024

1 CHECKLIST IPM AKKERBOUW, RUWVOEDERGEWASSEN, GROENTEN IN OPENLUCHT, GLASGROENTEN EN FRUITTEELT

1 (=A): major 100 % conform

2 (=B): minor: 80 % conform

3 (=C): aanbeveling

nvt = niet van toepassing

		Akker- bouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groenten	Fruit
1. Preventie van schadelijke organismen						
1.1	Biodiversiteit en ecologische structuren:					
1.1.1	Biodiversiteit en ecologische structuren: min. 2 maatregelen uit bijlage 1 toepassen.	2	2	2	2	2
1.2	Rassen en variëteiten					
1.2.1	De teler moet voor de teelten op zijn bedrijf over informatie beschikken van de eigenschappen van de geteelde rassen en variëteiten. Op basis van deze informatie worden de rassen gekozen i.f.v. gezondheidsstatus, resistentie of tolerantie tegen belangrijke ziekten en plagen en in functie van de vraag van de afnemer.	1	nvt	2	2	2
1.2.2	De akkerbouwer beschikt tenminste over de volgende lijsten .	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.3	Voor granen, vlas en koolzaad: lijsten opgesteld door LCG	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.4	Voor maïs: lijsten opgesteld door LCV	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.5	Voor suikerbieten en cichorei: lijsten opgesteld door KBIVB	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.6	Voor aardappelen: lijsten opgesteld door PCA, Inagro	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.7	Doe een visuele controle op het ziekte- en plaagvrij zijn van het aangeleverde plantenmateriaal.	2	nvt	2	2	2
1.2.8	Gebruik gezond plantenmateriaal, zaaigoed of gecertificeerd uitgangsmateriaal.	1	1	1	1	1
1.2.9	Aanplanten van bestuivers volgens variëteit en teelttechniek.	nvt	nvt	nvt	nvt	2

		Akkerbouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voederbieten	Groenten openlucht	Glasgroenten	Fruit
1.3	Vruchtafwisseling					
1.3.1	Vruchtafwisseling geldt voor vollegrondsteelten in open lucht met minimum van 1/2 teelten of jaren.	2	nvt	2	nvt	2
1.3.2	Voor suikerbieten, wortelen, slasoorten en andijvie die vanaf 2019 uitgezaaid zijn met zaden behandeld met neonicotinoiden clothianidin (Poncho 600 FS, Poncho beta), thiamethoxam (Cruiser, Cruiser 600FS) en imidacloprid (Gaucho 70 WS) gelden volgende beperkingen in de teeltrotatie: <ul style="list-style-type: none"> Gedurende twee jaar na de uitzaai mogen geen bijenattractieve bloeiende gewassen uitgezaaid/geplant worden. Bloeiende groenbedekkers kunnen op voorwaarde dat de bloei voorkomen wordt door mechanische behandeling Gedurende de daaropvolgende drie jaar kunnen minder bijenattractieve gewassen uitgezaaid/geplant worden zoals aardappelen, maïs, vezelvlas... In geval van cultuurcontract: <ul style="list-style-type: none"> VERPACHTER voegt een ondertekende verklaring per perceel toe aan het cultuurcontract met de vermelding of het zaaizaad van de suikerbieten, slasoorten, andijvie of wortelen al dan niet behandeld werden met werkzame stoffen clothianidin en/of thiamethoxam en/of imidacloprid. PACHTER voegt een ondertekende verklaring toe aan het cultuurcontract, per perceel met een vermelding of het zaaizaad van de suikerbieten, slasoorten, andijvie of wortelen al dan niet behandeld zullen worden met werkzame stoffen clothianidin en/of thiamethoxam en/of imidacloprid. 	1	1	1	nvt	1
1.3.3	Biet: rotatie van minimaal 1/3 respecteren.	2	nvt	nvt	nvt	nvt
1.3.4	Aardappelen: rotatie van minimaal 1/3 respecteren (uitgezonderd voor de teelt onder niet verplaatsbare serres).	1	nvt	nvt	nvt	nvt

////////////////////////////////////

1.5.2	Bodemosie voorkomen volgens de maatregelen opgenomen in bijlage 2 voor zeer hoog (paars) en hoog (rood) erosiegevoelige percelen.	1	1	1	nvt	1
1.6	Irrigatie					
1.6.1	Voor irrigatie wordt bij voorkeur gebruik gemaakt van hemelwater. Andere waterbronnen zijn: beekwater, water van open put, boorputwater, leidingwater, regenwater of water van erkende procedés.	1	1	1	1	1
1.6.2	Bij irrigatie wordt rekening gehouden met de behoeften van de plant en overtollig gebruik van water wordt vermeden om uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen te beperken.	2	2	2	2	2
1.6.3	In het beschermingsgebied voor ringrot en bruinrot mag men geen oppervlaktewater gebruiken in de teelt van aardappelen.	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.7	Hygiënemaatregelen en schadelijke organismen					
1.7.1	Machines en apparatuur worden regelmatig gereinigd om verspreiding van schadelijke organismen zoals aaltjes of bodemgebonden ziekten en knolcyperus te voorkomen.	2	2	2	nvt	3
1.7.2	Maatregelen ter voorkoming van de verspreiding van knolcyperus: <ul style="list-style-type: none">• in het geval van cultuurcontract wordt tussen verhuurder en huurder een overeenkomst afgesloten waarbij de verhuurder verklaart dat het betrokken perceel vrij is van knolcyperus met uitzondering voor de teelt van maïs of grasland	1	1	1	nvt	1
1.7.3	Alle volgende maatregelen worden toegepast op percelen waar knolcyperus is vastgesteld: <ul style="list-style-type: none">• als laatste bewerken• machines reinigen bij verlaten van het perceel• verboden grond af te voeren• herhaaldelijk mechanische of chemische bestrijding toepassen om te voorkomen dat de aantasting uitbreidt vanaf het jaar van vaststelling• de landbouwer informeert de eventuele loonwerker van de aanwezigheid van knolcyperus zodat deze de nodige voorzorgsmaatregelen kan nemen bij het verlaten van het perceel	1	1	1	nvt	1
1.7.4	Het verbod op het telen van wortel-, knol- en bolgewas wordt gerespecteerd op een perceel besmet met knolcyperus. Een perceel besmet met knolcyperus is een perceel met meer dan 10 m ² aantasting op het perceel. Telt mee in de vierkante meters:	1	1	1	nvt	1

	<ul style="list-style-type: none"> • Meer dan 10 planten/m², OF • Meer dan 50% bedekkingsgraad 					
17.5	Op een perceel met knolcyperus maïs of een zwaardekkend gewas zoals wintergranen inzaaien.	3	3	3	nvt	3
17.6	Doornappel dient bestreden te worden. Er dient vermeden te worden dat dit onkruid in zaadproductie komt (<i>vanaf een overschrijding van 10 planten met zaadproductie/ha wordt dit aanzien als een non-conformiteit</i>)	2 1 (2026)	2 1 (2026)	2 1 (2026)	2 1 (2026)	2 1 (2026)
17.7	Gepaste maatregelen nemen (bv. afdekken) om groei van aardappelen op afvalhopen te vermijden zodat er geen ziekten of plagen kunnen verspreid worden.	2	nvt	nvt	nvt	nvt
17.8	Voorkomen van de verspreiding van schadelijke organismen door middel van hygiënemaatregelen: toepassen van minstens 2 maatregelen uit bijlage 3.	nvt	nvt	nvt	1	1
17.9	Bacterievuur - bij vaststelling: besmette planten vernietigen of besmetting wegsnoeien.	nvt	nvt	nvt	nvt	1
17.10	Door aangepaste teelttechniek het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verduurzamen: 1 maatregel in bijlage 4 toepassen.	2	2	2	2	2

2. Monitoren van schadelijke organismen

2.1	Waarnemen van schadelijke en/of nuttige organismen en in functie van de schadedrempels beslissen om al dan niet te behandelen: 1 van volgende maatregelen in bijlage 5.	1	3	1	1	1
2.2	Per gewas informatie beschikbaar hebben over de belangrijkste ziekten, plagen, onkruiden en/of nuttigen.	1	3	1	1	1

3. Interventie ter bestrijding of om schade te voorkomen

3.1	Keuze van bestrijdingsmethoden:					
3.1.1	Eén van maatregelen in bijlage 6 toepassen: biologische, fysische en niet-chemische bestrijdingsmethoden verdienen de voorkeur boven chemische bestrijding op voorwaarde dat ze een afdoende bestrijding geven en economisch rendabel zijn.	3	3	3	2	2
3.2	Keuze van gewasbeschermingsmiddelen:					
3.2.1	De teler moet voor de teelten op zijn bedrijf, toegang hebben tot informatie over de lijst met erkende gewasbeschermingsmiddelen voor zijn teelten.	1	2	1	1	1
3.2.2	Gewasbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik worden uitsluitend gebruikt door professionele gebruikers die over een fytolicensie P1, P2 of P3 beschikken.	1	1	1	1	1
3.2.3	Keuze van gewasbeschermingsmiddelen: gebruik selectieve middelen voor nuttigen, indien deze voor handen zijn.	2	3	2	2	2

////////////////////////////////////

3.3.8	Indien bij het vullen van het spuittoestel een aanzuigslang wordt gebruikt, dient deze uitgerust te zijn met een terugslagklep.	1	1	1	1	1
3.3.9	Indien er bij het vullen van het spuittoestel water uit het oppervlaktewater wordt aangezogen, mag de aanzuigleiding niet gecontamineerd zijn met gewasbeschermingsmiddelen. Contaminatie treedt bv. op wanneer er spuitnevel tijdens de spuitwerkzaamheden neerslaat op de aanzuig- of toevoerslang die mee op de spuitmachine vervoerd wordt.	1	1	1	1	1
3.3.10	Morsen vermijden en het toestel niet vullen op verharde oppervlakten, waar geen opvang voorzien is en dit om puntvervuiling te vermijden.	2	2	2	2	2
3.3.11	Toestel volledig reinigen op het veld of op een verharde oppervlakte die voorzien is van de nodige opvang en deze verwerken op een aangepaste wijze (biofilter, fytobak, fysio-chemische verwerking).	1	1	1	1	1
3.3.12	Bereken bij de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen de benodigde spuitvloeistof en hoeveelheid product om resten te voorkomen.	1	1	1	1	1
3.3.13	De lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen (incl. zegels) worden op een droge, veilige plaats bewaard tot aan de ophaling van "AgriRecover" (zie www.agrirecover.eu). Bij de toepassing van vloeibare middelen worden de zorgvuldig geledigde verpakkingen voldoende met water gespoeld. De lege verpakkingen worden gedroogd in een recipiënt. Indien er nog lekvloeistof aanwezig is, wordt deze op een correcte wijze verwerkt."	1	1	1	1	1
3.3.14	Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.	1	1	1	nvt	1
3.3.14	Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 90% worden gerealiseerd. Waarbij minimaal 75% driftreductie wordt gerealiseerd op het spuittoestel zelf.	1 (2026)	1 (2026)	1 (2026)	nvt	1 (2026)
3.3.15	Gebruik van een kantdop op spuitbomen gebruikt voor neerwaarts gerichte bespuitingen langs oppervlaktewater en verhardingen.	2	2	2	2	2
3.3.16	De spuitboomhoogte bij openluchtteelten waarbij neerwaarts gericht gespoten wordt, bedraagt 0,5 meter boven het gewas bij spuitbomen met een dopafstand van 50 cm. Bij spuitbomen met 25 cm dopafstand, bedraagt deze 30 cm boven het gewas. Bij toepassingen bij openluchtteelten waarbij niet neerwaarts gericht gespoten wordt, dient de afstelling van de spuitapparatuur (bv. doppenkeuze, aantal	2	2	2	nvt	2

	Keuzepakket teettechnische maatregelen	EN	Keuzepakket teettechnische maatregelen	
		Keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken		
Teelten ingezaaid na 1 januari, vb suikerbieten, zomergranen, mais, groenten, ruggenteelten	Basispakket EN Keuzepakket Bufferstroken EN Keuzepakket teeltechnische maatregelen		Basispakket EN Keuzepakket bufferstroken Of Keuzepakket Teeltechnische maatregelen	

---- = keuzeoptie

1.2.1 Beschrijving van de pakketten

BASISPAKKET VOOR PAARSE EN RODE PERCELEN

- Indien teelt geogst wordt **vóór** 15/10:
 - inzaai van een groenbedekker voor 1/12, OF
 - inzaai van een andere teelt voor 1/12
- Indien teelt geogst wordt **na** 15/10:
 - inzaai van een groenbedekker voor 1/12, OF
 - bodem niet-kerend bewerken voor 1/12, OF
 - inzaai van een *andere teelt* voor 1/12, OF
 - behoud van bodembedekking door oogstresten bij korrelmais, spruiten en andere koolsoorten tot inzaai volgende teelt OF
 - het toepassen van wintervoeroploegen (winterlabeur) voor percelen met een klei- of leembodem.
- Indien teelt niet geogst **op** 1/12:
 - behoud van teelt of teeltresten OF
 - het toepassen van wintervoeroploegen (winterlabeur) voor percelen met een klei- of leembodem

KEUZEPAKKET STRUCTURELE EROSIEBESTRIJDINGSWERKEN: minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

//

- het hebben of aanleggen van een bufferende aarden dam met een erosiepoel, eventueel met een geleidende aarden dam.
- het hebben of aanleggen van een bufferbekken, eventueel met een geleidende aarden dam.

1.2.1.1 PAARS perceel

KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK (*): minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij perceel met uniforme helling ism bedrijfsplanner erosiecoördinator
- Grasgang van minstens 12 m breed bij perceel met sonk/droge vallei ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator
- Graszone bij perceel met complexe topografie, ism erosiespecialist ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator
- Dam uit plantaardige materialen, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook bij een perceel met complexe topografie ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator.

(*) : indien BO erosie, dan vervalt de vergoeding voor het gedeelte erosie

KEUZEPAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELLEN: minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Niet kerende bodembewerking voor inzaai teelt
- Directe inzaai
- Strip till bij inzaai teelt
- Drempels verplicht bij niet-biologische aardappelen. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels
- Drempeltjes, of diepe tandbewerking bij andere ruggenteelten

1.2.1.2 ROOD perceel

KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK (*): minstens 1 van de volgende maatregelen uitvoeren:

- Grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij perceel met uniforme helling
- Grasgang van minstens 12 m breed bij perceel met sonk/droge vallei
- Graszone bij perceel met complexe topografie, ism bedrijfsplanner of erosiespecialist
- Dam uit plantaardige materialen, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook bij een perceel met complexe topografie ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator.

(*) : indien BO erosie, dan vervalt de vergoeding voor het gedeelte erosie

KEUZEPAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELLEN: minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Niet kerende bodembewerking voor inzaai teelt
- Directe inzaai
- Strip till bij inzaai teelt
- Drempels verplicht bij niet-biologische aardappelen. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels
- Drempeltjes of diepe tandbewerking bij andere ruggenteelten

Beperken van de zwarte strook tot maximum 75 cm van de fruitbomen (fruit)					X
Aangepaste dunning bij een mogelijk te grote fruitproductie					X
Plantsysteem kiezen in functie van groeikracht					X
Plantsysteem kiezen bij fruitbomen en -struiken loodrecht op overheersende windrichting					X

* Voor suikerbieten, wortelen, sla, andijvie uitgezaaid met zaden behandeld met neonicotinoiden clothianidin (Poncho 600 FS, Poncho beta, Cofeno) en thiamethoxam (Cruiser, Cruiser 600FS) en imidacloprid (Gauch 70 WS) gelden volgende beperkingen in de teeltrotatie:

- Gedurende twee jaar na de uitzaai mogen geen bijenattractieve bloeiende gewassen uitgezaaid/geplant worden. Bloeiende groenbedekkers kunnen op voorwaarde dat de bloei voorkomen wordt door mechanische behandeling
- Gedurende de daaropvolgende drie jaar kunnen minder bijenattractieve gewassen uitgezaaid/geplant worden zoals aardappelen, maïs,....

In geval van cultuurcontract:

VERPACHTER voegt een ondertekende verklaring per perceel toe aan het cultuurcontract met de vermelding of het zaaizaad van de suikerbieten, sla, andijvie of wortelen al dan niet behandeld werden met werkzame stoffen clothionidin en/of thiamethoxam toe aan het cultuurcontract

PACHTER voegt een ondertekende verklaring toe aan het cultuurcontract, per perceel met een vermelding of het zaaizaad van de suikerbieten, sla, andijvie of wortelen al dan niet behandeld zullen worden met werkzame stoffen clothianidin en/of thiamethoxam en/of imidacloprid..

Niet bloeiende of bijenattractieve teelten die kunnen ingezaaid/geplant worden in de twee jaar volgend op een teelt met zaaizaad behandeld met thiamethoxam en/of clothianidin.

Chinese kool, paksoi en komatsuna
Engels raaigras
Italiaans raaigras
Andijvie,radicchio rosso, suikerbrood
Asperge openlucht
Asperge productieveld
Asperge productieveld openlucht
Babyleaf geoogst tot het stadium 8 bladeren
Bieslook consumptie bladeren en/of stengels

Bieten
Bloemkool (witte en groene)
Boerenkool (krulkool, palmboerenkool)
Bosuien (lente-ui)
Broccoli
Cichorei
Citroenmelisse (consumptie bladeren en/of stengel)
Dille (consumptie bladeren en/of stengel)
Dragon (consumptie bladeren en/of stengel)
Gazons en grasvelden (behalve golfterreinen)
Gerst
Golfterreinen
Grasland-weiland
Grasteelt
Graszaadteelt
Haver
Haver (zaadproductie)
Kervel (consumptie bladeren en/of stengels)
Knoflook
Knolselder
Knolvenkel
Koolraap
Koolrabi
Mergkool en voederkool
Mierikswortel
Miscantus
Pastinaak
Peterselie (consumptie bladeren en/of stengels)
Prei
Prei (zaaibed)
Raap (stoppelraap,meiraap)
Radijs
Rammenas en rettich
Rode biet
Rogge
Roomse kervel (consumptie bladeren en/stengels)
Rozemarijn (consumptie bladeren en/of stengels)
Rucola

Minder bijenattractieve teelten die kunnen ingezaaid worden vanaf het derde jaar volgend op een teelt met zaaizaad behandeld met thiamethoxam en/ of clothianidin:
Aardappelen
Aardappelpootgoed
Engelwortel
Maïs
Suikermaïs
Vezelvlas

1.5 BIJLAGE 5 : MONITOREN VAN ZIEKTEN EN PLAGEN

Minstens 1 maatregel toepassen

- Intensieve, systematische monitoring in het gewas door o.a. (wekelijkse) visuele waarnemingen (dmv. o.a. vangplaten, feromoonvallen, indicatorplanten, tellingen,...)+ notities
- Gebruiken van klimatologische waarnemingen die de infectiedruk kunnen bepalen
- Gebruiken van de waarschuwingsberichten komende van de erkende waarnemings- en waarschuwingdiensten : - aardappelteelt: PCA, Inagro - granen: LCG - mais: LCV - suikerbieten-cichorei: KBIVB - groenten: PCH, PSKW, PCG, Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant Inagro - fruitteelt: pcfruit, PCH, Inagro - kolen (bloemkool, broccoli, sluitkolen en spruitkool) en prei: PCG, Inagro, PSKW - witloof: Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant, Inagro - andere : mits goedkeuring door Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Dienst Landbouwbeleid en sectoradvies
- Individuele begeleiding en perceelsoпvolging door een erkende adviseur of voorlichter + verslaggeving
- Determinatie of analyse van staal met ziekte of plaag

1.6 BIJLAGE 6 : KEUZE VAN DE BESTRIJDINGSMETHODEN

Minstens 1 maatregel toepassen

Biologische bestrijding door gebruik te maken van natuurlijke vijanden.
Gebruik van erkende biologische en natuurlijke preparaten tegen ziekten en plagen (bv. Trichoderma tegen schimmels, Bacillus tegen rupsen)
Gebruik van fysische methoden (bv. wegvangen door vallen en lijmbanden (mass trapping, langzame zandfilter voor wegvangen schimmels, UV-behandeling, stomen, insectengaas)
Verwarringstechniek
Mechanische onkruidbestrijding

Alternatieve (niet chemische) onkruidbestrijding: thermische onkruidbestrijding, wieden, gebruik van onkruidonderdrukkende methoden (gronddoek, organische mulchen, bedekkend gewas, ...)
Biologische bodemontsmetting
Fysische bodemontsmetting
Bodemontsmetting via solarisatie
Grasland afwisselend grazen of maaien

2 CHECKLIST IPM SIERTEELT

<p>1 (=A): major 100 % conform 2 (=B): minor: 80 % conform 3 (=C): aanbeveling nvt = niet van toepassing</p>		Binnenteelt grondgebonden (BIG)			
		Binnenteelt niet grondgebonden (BIN)			
		Buitenteelt grondgebonden (BUG)			
		Buitenteelt niet grondgebonden (BUN)			
		BIG	BIN	BUG	BUN
1. De voorkoming en/of vernietiging van schadelijke organismen moet worden verwezenlijkt of in de hand gewerkt onder meer en met name door					
1.1 gewasrotatie; (zowel binnen als buiten de sector)					
1.1.1	<p>Gewasrotatie (ook binnen eenzelfde perceel) is een mogelijkheid voor gevoelige gewassen aan grondgebonden parasieten zoals Verticillium, aaltjes,... in die gevallen waarbij grondgebruik geen beperkende factor is. Uitgezonderd moederplanten</p>	nvt	nvt	3	nvt
1.1.2.a	<p>Op bedrijfsniveau wordt op minimaal 1/3 van het bouwlandareaal, met uitzondering van het areaal met meerjarige gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen of braakliggend land, gewasrotatie toegepast door :</p> <ul style="list-style-type: none"> • een andere hoofdteelt te telen dan het voorgaande jaar, OF • na de hoofdteelt van het voorgaande jaar een nateelt aan te houden die minstens 12 weken op het perceel aanwezig is en die tot een andere gewassoort behoort dan de hoofdteelt van het betrokken jaar. 	nvt	nvt	1 (2024)	nvt
1.1.2.b	<p>Op perceelsniveau wordt nooit 4 jaar na elkaar dezelfde hoofdteelt aangehouden. Zijn vrijgesteld van gewasrotatie op perceelsniveau*:</p> <ul style="list-style-type: none"> • percelen met meerjarige gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen, of braakliggend land • percelen met teelten onder vaste overkapping in volle grond • percelen met sierplanten in containers op en in volle grond • percelen met vaste irrigatie voor knolbegonia 	nvt	nvt	1 (2025)	nvt

//

	<ul style="list-style-type: none"> percelen met zandgrond besmet met knolcyperus: maïs na maïs is toegelaten tot wanneer perceel vrij is van knolcyperus <i>Enkel percelen die in de verzamelaanvraag aangemerkt zijn als besmet met knolcyperus komen voor deze afwijking in aanmerking, Percelen waarop u knolcyperus vaststelt, moet u melden met een foto van de besmetting op het perceel zelf. Daarnaast vermeldt u de graad van besmetting (oppervlakte in m²) en of het gaat om een haard of diffuse besmetting. Dit kan via info@lv.vlaanderen.be of de Agrilens-app. De vrijstelling van gewasrotatie op met knolcyperus besmette leem- en kleigronden vervalt vanaf 2024.</i> <p>* Percelen die vrijgesteld zijn van gewasrotatie op perceelsniveau worden niet meegerekend voor gewasrotatie op bedrijfsniveau.</p>				
	<p>Niet van toepassing op bedrijfs- en perceelsniveau op landbouwbedrijven waar :</p> <p>meer dan 75% van het bouwland wordt gebruikt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> de productie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen, OF de teelt van vlinderbloemige gewassen, OF ligt braak, OF een combinatie daarvan <p>meer dan 75% van het subsidiabele landbouwareaal wordt gebruikt voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> blijvend grasland en de productie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen, OF de teelt van gewassen die onder water staan gedurende een aanzienlijk deel van het jaar of een aanzienlijk deel van de gewascyclus, OF een combinatie daarvan 				
1.2 gebruik van adequate teeltechnieken (bijvoorbeeld valsaaibedtechniek, zaaitijd en -dichtheid, onderzaaien, conserverende bodembewerking, snoeien en direct inzaaien)					
1.2.1	Inzaaien van groenbedekkers tegen ziekten en plagen (bv. Tagetes, japanse haver, ...)	nvt	nvt	2	nvt
1.2.2	Biodiversiteit en ecologische structuren: minimum 2 maatregelen uit bijlage 1	nvt	nvt	2	2

3.1	Gebruik van beschikbare besluitvormingssystemen voor de gewasbescherming (aantonen dat bewust actie wordt ondernomen): bv. schadedrempel, W&W, temperatuursom, voorlichter, eigen ervaring, ...	1	1	1	1
-----	---	---	---	---	---

4. Duurzame biologische, fysische, en andere niet-chemische methoden verdienen de voorkeur boven chemische methoden indien hiermee de schadelijke organismen op bevredigende wijze worden bestreden

4.1 Mogelijke aanvullingen of alternatieven voor chemische onkruidbestrijding, afhankelijk van de teelt en omstandigheden, zoals:

4.1.1	Alternatieve onkruidbestrijding waar mogelijk (o.a. bedekkende gewassen, organische mulchen, organische afdekmaterialen, mechanische en thermische onkruidbestrijding...)	3	3	3	3
-------	--	---	---	---	---

4.2 Mogelijke aanvullingen of alternatieven voor chemische plaag- en ziektebestrijding, afhankelijk van de teelt en omstandigheden zoals :

4.2.1	Gebruik van erkende biologische en natuurlijke preparaten tegen ziekten en plagen	3	3	3	3
4.2.2	Gebruik of bevorderen van natuurlijke vijanden (bvb.: roofmijten, sluipwespen, aaltjes tegen (taxus)keverlarven, lieveheersbeestjes,...)	2	2	3	3
4.2.3	Gebruik van fysische methoden (bv. Wegvangen door vallen en lijmbanden, langzame zandfilter voor wegvangen schimmels, warmtebehandeling jong plantgoed, UV-behandeling, ozon-behandeling, insectengas...)	3	3	3	3
4.2.4	Grondontsmetting indien nodig, bij voorkeur niet-chemisch	3	nvt	3	nvt

5. De gebruikte pesticiden moeten zo doelgericht mogelijk zijn en zo min mogelijk neveneffecten hebben voor de menselijke gezondheid, niet-doelwitorganismen en het milieu

5.1	Gewasbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik worden uitsluitend gebruikt door professionele gebruikers die over een fytollicentie P1, P2 of P3 beschikken	1	1	1	1
5.2	Beheer van de gewasbeschermingsmiddelenstock (2)	1	1	1	1
5.3	Keuze van GBM op basis van hun neveneffecten op relevante nuttigen, gebaseerd op beschikbare gegevens (W&W, selectiviteitslijsten, ...)	3	3	3	3
5.4	Keuze van GBM op basis van hun efficiënte werking t.o.v. het stadium van de ziekte, plaag of onkruid	3	3	3	3

////////////////////////////////////

3 BIJLAGE: LIJST VAN DRIFTREDUCEREND MATERIAAL – DRIFTPERCENTAGES IN FUNCTIE VAN DE SPUITTECHNIEK.

Aangezien er continu nieuwe driftreducerende middelen en maatregelen ontwikkeld worden, is het noodzakelijk om deze lijst op regelmatige basis te actualiseren. De meest recente lijst is deze gepubliceerd als bijlage van [het ministerieel besluit van 2 februari 2024 tot wijziging van het ministerieel besluit tot vaststelling van de driftreducerende middelen of maatregelen](#), dewelke op 20 februari 2024 officieel gepubliceerd werd in het Belgisch Staatsblad. De lijst blijft ook beschikbaar via Fytoweb en zal worden bijgewerkt telkens er een nieuwe lijst gepubliceerd wordt in het Staatsblad.

De toepasser kan de bufferzone die vermeld wordt op het etiket verkleinen als hij gebruik maakt van doeltreffend materiaal (anti-drift materiaal) en/of beschermende maatregelen voorziet (hagen, schermen). De indeling van materiaal in functie van anti-driftpotentieel voor de gebruikte spuittechniek en voor het teeltype wordt hieronder voorgesteld.

Verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen omvatten volgende teelten:

Voor de bespuitingen in veldgewassen (akkerbouwteelten, groenten, aardbeien, grasland) houdt de anti-driftklassering rekening met de verschillende combinaties van spuittoestellen en spuitdoppen (zie Tabel 1). De verschillende spuittoestellen/technieken worden hieronder verder omschreven.

STANDAARD SPUITTOESTEL (*):

- **dopafstand:** 50 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 50 cm
- **omschrijving:** standaard veldspuit (zelfrijden, getrokken en gedragen)

AFGESCHERMDE SPUITBOOM (§):

- **dopafstand:** 50 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 50 cm
- **omschrijving:** een afgeschermd spuitboom is een constructie die vast is bevestigd aan de spuitboom van een veldspuit. Het systeem bestaat uit een afscherming van de spuitdoppen over de volledige breedte van de spuitboom met een flexibele of vaste plaat. De afscherming bevindt zich op minstens de voor- en/of achterzijde van de spuitboom en de hoogte bedraagt minstens 30 cm gemeten vanaf de opening van de spuitdoppen

RIJEN- OF BEDDENSPIJT (%):

- **dopafstand:** in functie van de toepassing.
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): in functie van de toepassing.
- **omschrijving:** het betreft hier een rijenspijt die wordt gebruikt in akkerbouwgewassen/ vollegrondsgroententeelt en ook voor onkruidbestrijding in fruit- en boomteelt. Met de rijenspijt worden stroken bespoten (tussen de gewasrij of op de gewasrij) en niet vollevelds. De spuitdoppen zijn geplaatst boven de stroken die bespoten dienen te worden. Dit kan zowel één spuitdop als meerdere spuitdoppen per strook zijn. De spuitdoppen kunnen eventueel onder een hoek geplaatst zijn.

SPJIT ONDER OVERKAPPING (@):

- **dopafstand:** in functie van de toepassing.
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): in functie van de toepassing.
- **Omschrijving:** bij de spjit onder overkapping zijn de spuitdoppen gemonteerd binnen een overkapping. De overkapping omvat de te bespuiten breedte, waarbij de spuitleiding en overkapping één geheel is. De kap is zodanig geconstrueerd dat de te bespuiten breedte nagenoeg omsloten wordt. Aan de voor- en/of achterzijde van de kap kan een opening voorzien worden die de passage van een gewas mogelijk maakt, maar de afstand tot gewas of grond minimaal houdt. Beide zijanten van de kap (evenwijdig aan de gewasrijen) zijn volledig gesloten, waarbij de afstand van de kap tot de grond of het gewas maximaal 10 cm bedraagt.

De lijst in tabel 1 en tabel 1.1 specificeert de driftreductieklasse van doppen met een **tophoek van 110° of 120°**. De driftreductieklasse van deze doppen geldt ook voor doppen met een kleinere **tophoek van 80° of 90°** (maar niet omgekeerd). Deze lijst betreft een theoretische oplijsting; mogelijks zijn niet alle doppen of dopmaten commercieel beschikbaar.

Andere dan verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen omvatten volgende teelten:

- In **fruitteelten** (boomgaard en struikgewassen), kan de classificatie van spuitdoppen voor **akkerbouwteelten** (zie Tabel 1) evenals de classificatie van bepaalde spuittoestellen en hagen in de fruitteelt (zie Tabel 2) gebruikt worden. De classificatie is gebaseerd op de richting van de bespuitingsstroom (bespuiting gericht naar de bodem zie Tabel 1; bespuiting niet gericht naar de bodem zie tabel 2).
- In de **hopeteelt** houdt de anti-drift klassering rekening met de verschillende combinaties van spuittoestellen en spuitdoppen evenals de aanwezigheid van een haag of scherm tussen het perceel en het oppervlaktewater (zie Tabel 2).

De Opmerking “(*hop)” in Tabel 2 hieronder wil zeggen dat in hopteelt het gebruik van luchtmengdoppen gecombineerd met een éénzijdige behandeling van de 2 buitenste rijen (dit wil zeggen naar het centrum van het perceel toe, geen enkele dop mag spuiten in de richting van het oppervlaktewater) toelaat een driftreductie van 90% te bereiken. Eén van de twee kransen van doppen moet dus bedekt worden. De grootte van de bufferzone (2, 5, 10, 20, 30 meter) en het percentage driftreductie (50, 75, 90%) die gerespecteerd moeten worden, staan aangeduid op het etiket van het gewasbeschermingsmiddel. De professionele gebruiker kan de bufferzone aanpassen in functie van het product dat hij toepast en het materiaal waarover hij beschikt (zie tabel 3)

TABEL 1: LIJST DRIFTREDUCERENDE DOPPEN VOOR NEERWAARTSE BESPUITINGEN (BIJVOORBEELD VELDSPUITEN)

Merck	Type dop	Dopmaat	Standaard spuittoestel *	Afgeschermde spuitboom §	Luchtonder steuning #	Sleeploek (Wingspayer :::) §	Verlaagde spuitboom-hoogte in combinatie met max. 33 cm dop-afstand en spuitboom stabilisatie £	Rijen- of beddenspuit %	Overkapte rijen- of beddenspuit @
Andere doppen dan deze vermeld in deze lijst:			0	50	75	75	75	75	90
Agrifac	D3-21	HTA D3-21 TK-SS-7,5	75	90	90	90	90	90	90
	D3-21	HTA D3-21 TK-SS-5	90	90	90	90	90	90	90
Agrotop	TD*	ISO 015 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	TD XL*	ISO 02-03	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 04 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TD Hispeed*	ISO 02 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	Airmix Flat Fan	ISO 02 - 035	50	75	90	90	90	90	90
ISO 04 en groter		75	90	90	90	90	90	90	
Airmix NoDrift	ISO 025 en groter	50	75	90	90	90	90	90	

		ISO 05	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 06 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	APTJ	ISO 04 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TT	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	TTI	ISO 02	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 025 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 06 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TTI60	ISO 02 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 03 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TTJ60 (=TTJ)	ISO 05	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 06 en groter	75	90	90	90	90	90	90
DG	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90	
XR/XRC	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90	
ASJ	SFA (standard fan air)	ISO 03 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	CFA (compact fan air)	ISO 01 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	TFA (twin fan air)	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	AFC	ISO 015 en groter	50	75	90	90	90	90	90
Billericay (BFS)	ExRay XC	ISO 025 - 04	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 05 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	PulZar	ISO 02 en grotere	50	75	90	90	90	90	90
Bickers	SAI (short air induction)	ISO 3 en groter	50	75	90	90	90	90	90
Wilger	Combo-Jet DR	ISO 025	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 03 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 06 en grotere	90	90	90	90	90	90	90
	Combo-Jet MR	ISO 04	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 05 en groter	75	90	90	90	90	90	90
Combo-Jet SR	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90	

Overgangsmatregelen

De onderlijnde doppen in Tabel 1 hebben in de geüpdatete lijst van driftreducerende doppen een lager percentage driftreductie toegekend gekregen. Het oude percentage driftreductie, zoals aangeduid in Tabel 1.1, blijft voor deze doppen van toepassing tot 11 april 2025. Deze overgangsmatregel is voorzien om de nadelen voor de toepassers die deze doppen reeds in hun bezit hebben te beperken.

TABEL 1.1. GROTE TEELTEN (VERTICAAL NEERWAARTS GERICHT BESPUITINGEN) - OVERGANGSPERIODE

Oud percentage driftreductie volgens spuittechniek										
Merk	Type dop	Dopmaat	Standaard spuittoestel *	Afgeschermd spuitboom §	Luchtondersteuning #	Sleepdoek (Wingsspayer ,,,,) \$	Verlaagde spuitboom-hoogte in combinatie met max. 33 cm dop-afstand en spuitboom stabilisatie £	Rijen- of beddenspuit %	Overkapte rijen- of beddenspuit @	Geldig tot
Albuz	CVI twin	ISO 03 – 04	90	90	90	90	90	90	90	11/04/2025
Hypro of Lurmark	LD (low drift)	ISO 04 en groter	90	90	90	90	90	90	90	11/04/2025
John Deere	PSULDQ	2004A	90	90	90	90	90	90	90	11/04/2025
Teejet	AIXR	ISO 05	90	90	90	90	90	90	90	11/04/2025
	AITTJ60	ISO 03 - 04	75	90	90	90	90	90	90	11/04/2025

TABEL 2: BOOMGAARDEN/HOP (ANDEREN DAN VERTICAAL NEERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN)

Merk	Type dop	Dopmaat	Percentage driftreductie volgens spuittechniek							
			Geen haag of anti-drift scherm				Haag op rand van het perceel of anti-drift scherm			
			Klassiek spuittoestel : Axiaal of centrifugaal luchtondersteund spuittoestel met lichtdeflectorplaten en hydraulische doppen	Dwarsstroomspuittoestel : Luchtondersteund spuittoestel met semi- horizontale luchtuitstroom bekomen met behulp van individuele uitblaasmonden of een gesloten behuizing	Dwarsstroomspuittoestel uitgerust met groendetectorsensoren, deze sensoren moeten aangeschakeld zijn Hagelnetten (volledig gesloten)	Tunnelspuit : spuitsysteem met volledige omkapping van de bomen en voorzien van lucht- en vloeistofrecirculatie Dwarsstroomspuittoestel met reflectieschermen of collector toestel	Klassiek spuittoestel : Axiaal of centrifugaal luchtondersteund spuittoestel met lichtdeflectorplaten en hydraulische doppen	Dwarsstroomspuittoestel : Luchtondersteund spuittoestel met semi- horizontale luchtuitstroom bekomen met behulp van individuele uitblaasmonden of een gesloten behuizing	Dwarsstroomspuittoestel uitgerust met groendetectorsensoren, deze sensoren moeten aangeschakeld zijn Hagelnetten (volledig gesloten)	Tunnelspuit : spuitsysteem met volledige omkapping van de bomen en voorzien van lucht- en vloeistofrecirculatie Dwarsstroomspuittoestel met reflectieschermen of collector toestel
Agrifac	Type D3- 21		50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
Agrotop	Airmix no drift	ISO 025 en grotere maten	50 (* hop)	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	Airmix AM	ISO 02 en grotere maten	50 (* hop)	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	TD	ISO 015 en grotere maten	50 (*hop)	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	TurboDro p TDXL	ISO 025 en grotere maten	50 (* hop)	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
Albuz	ADE	Rood en grotere maten	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	AVE	Geel en grotere maten	50 (* hop)	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99

////////////////////////////////////

	AVI	80-01 en groter	75 (* hop)	75	90	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99	
	AVI Twin	04	50 (* hop)	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	
	CVI	80-01 en groter	75	75	90	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99	
	TVI	80-0050	75	75	90	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99	
			80-0075	75	75	90	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99
			80-01 en groter	90	90	99	99	zonder blad: 99 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99
	ADI	110-03 en groter	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	
Billirecay	Bubblejet	ISO 03-05	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	
Cleanacres	Airtec	035-050	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99		
Hardi	ISO LD	03 en groter	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	
	LD 4110	Rood en groter	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	
	MD 110	ISO 02-05	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	
	S Injet	ISO 015 en groter	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (*hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	
Hypro of Lurmark	DB	ISO 015 en groter	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	
	LD	03 en groter	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99	

TABEL 3: BREEDTE VAN DE BUFFERZONES: OMZETTIG VAN DE GROOTTE VAN DE BUFFERZONE IN FUNCTIE VAN DE TOEGEPASTE DRIFTREDUCTIE.

BUFFERZONES VOOR VELDSPUITEN – AKKERBOUW- EN GROENTEGEWASSEN (VERTICAAL NERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN).

<i>Bufferzones vermeld op het etiket (*)</i>	Bufferzone van 2 m met klassieke techniek	Bufferzone van 5 m met klassieke techniek	Bufferzone van 10 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met 50% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 75% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 90% driftreducerende techniek
Gelijkwaardige bufferzones voor driftreduceren spuittoestellen/apparaten							
Klassieke techniek	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m	200 m
50% driftreductie	1 m	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m
75% driftreductie	1 m	2 m	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m
90% driftreductie	1 m	1 m	1 m	1 m	5 m	10 m	20 m

(*) opgelet Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.

BUFFERZONES VOOR VERTICALE TEELTEN (ANDERE DAN VERTICAAL NEERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN)

<i>Bufferzones vermeld op het etiket(*) en (**)</i>	Bufferzone van 5 m met klassieke techniek	Bufferzone van 10 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met 50% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 75% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 90% driftreducerende techniek	Bufferzone van 30 m met 90% driftreducerende techniek
Gelijkwaardige bufferzones voor driftreduceren spuittoestellen/apparaten/hagen/schermen							
Klassieke techniek	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m	50 m	150 m
50% driftreductie	3 m	5 m	15 m	20 m	30 m	40 m	75 m
75% driftreductie	3 m	3 m	10 m	15 m	20 m	30 m	50 m
90% driftreductie	3 m	3 m	5 m	10 m	15 m	20 m	30 m
99% driftreductie	3 m	3 m	3 m	3 m	3 m	3 m	10 m

(*): voor de toepassingen naar de grond (bv. : herbiciden) zie vorige tabel (bufferzones voor veldspuiten).

(**) opgelet: bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.

